1872. IV. évfolyam. 74. szám. Szombat, április 13.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni baloldali párt közlönye.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve.
Egy évre 10 frt — kr. ¼ évre 2 ft 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: **Főpiacz, Vecsey-ház földszint a** szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben:
Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

Hirdetési díj:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér“-en megjelenő közlemény öthasábos sorra 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugy szintén kéziratok sem adatnak vissza.

April tizennegyedike.

☉ Holnap lesz 23 éve, hogy az országgyülés Debreczenben, a nagy templomban, kimondta az Ausztriától elszakadást és az uralkodóház letételét.

Mulhatlanul szükséges volt-e, veszélyes dolog vala-e az, arról most nem akarunk beszélni.

Még azt is megróvhatják sokan, hogy e történelmi emlékről beszélünk.

Hanem mi azt tartjuk, hogy sohasem árt, a mult emlékeire visszavezetni gondolatainkat, — legyenek azon emlékek jók, vagy roszak.

Vajon nem a kényszerüségnek, nem a visszatorlásnak politikája volt-e ama cselekvény alapja? nem akarjuk vitatni, vagy tagadni.

Annyi áll, hogy a magyar nemzet évszázadokon keresztül bebizonyitotta, mikép királyai iránt hü és nagylelkü tudott lenni mindig.

Ha olykor mégis e hüségérzettel ellenkező eljárásra ragadtatott, — annak főkép a király rosz tanácsadói valának okai. —

Igy volt ez 1849-ben is.

Magyarország ragaszkodott királyi esküvel is erősitett alkotmányához, törvényeihez.

S ha alkotmánya megtámadtatott: annak mindig védelmére kelt.

A király rosz tanácsadói irigyelték Magyarországtól az 1848-ik évi vivmányokat, irigyelték jövő nagyságát; irigyelték a szabadságot. S oda szoritották a dolgokat, hogy mindkét oldalon tul mentek a mérséklet határain...

Innen eredt ama végzetes esemény; innen ered a későbbi állapot, ami a korlátlan hatalom visszaéléseinek forrásává vált..

Nem ok nélkül hoztuk fel ez eseményt ezuttal.

Föhiba volt akkor is, hogy a király tanácsadói a nagy vitába bevonták a koronát, melynek pártok felett kell állani...

Ha a hir nem csal, ő felsége tanácsosai — kik nem tanultak, csak felejtettek, — a mostani országgyülés berekesztése alkalmával elmondandó trónbeszédbe a kormány ismét a koronát is beakarja vegyiteni; s az országgyülési pártok feletti birálat bizonyos neme lenne a trónról hallható...

Tiltakozunk a kormány ez irányzata ellen, a mit egyik ellenzéki lap nem ok nélkül nevez „államcsiny“-nak!

Távolról sem tehetjük fel, hogy az eszélytelen politikának hasonló következménye állhatna elő...

Hanem kimondjuk nyiltan, hogy kárhoztatunk minden lépést, minden czélzatot, miszerint a király és a nemzet közt egyenetlenség fejlődhetnék ki. S ha ez mégis megtenne, a király tanácsadói felelhetnének-e az egyetértés megzavartatásáért?

Még nem késő.

Mondjon le a kormány a veszthozható lépésről!

Sőt igyekezzék a király és a nemzet közt a jó egyetértést, a bizalmat ápolni, növelni; igyekezzék oda érlelni a gondolatokat, hogy és alant, hogy csakis az erős, az önálló Magyarország lehet a nemzeti jólétnek és a trónnak legerősebb biztositéka!

Akkor fog olvadni april tizennegyedikének emléke a nemzetnek és uralkodónak egymás iránti kölcsönös szeretetében!

— **A király** tegnap meglátogatta a honvédközponti s tisztképző iskolát, több katonai méltóság kiséretében, s ő felsége a rögtönzött vizsgálat eredménye felett megelégedését és dicséretét fejezé ki.

— **Pest is tisztelgett** tegnap a királyi családnál Gizella főherczegnő eljegyzése alkalmából. A város részéről Gyöngyössy A. főpolgármester tartott üdvözlő beszédet, mire a király igy válaszolt: „Köszönettel fogadom Pest városa képviseletének szerencsekivánatait. — Mondják meg küldőiknek, hogy az imént kifejezett érzelmeik atyai szivemben a legelénkebb viszhangra találtak; örömmel tapasztalván mindenkor azon meleg ragaszkodonszenvet, melyet e város lakossága családomat érintő minden eseménynél táplál, s melyet ezuttal is szivesen viszonzok, őszintén óhajtom e szép város további örvendetes felvirágzását s hü lakosainak tartós jólétét.“

— **Kossuth Lajos** hazahivatását az ujvidéki „Zastava“ is örömmel üdvözli — a demokráczia érdekében.

— **Képviselői körökben** minden felé hallhatók a búcsu hangjai. Az állandó bizottságok tagjai már elbucsuztak elnökuktől. A pártok külön bucsulakomát tartanak, s végre együtt lakomáznak a képviselők. Ki tudja, hányan fognak jövőre ismét ott találkozni?

— **Iványka Imre** ismét kijelenti, hogy ő teljesen a baloldalhoz tartozik.

— **Az osztrák kormányelnök** Budára jő, hogy a magyar király családi ünnepe al kalmából üdvözletét kifejezze.

---

* **Az Ellenőrnek** irják, hogy dél Magyarországnak az árviz által sujtott vidékein a bécsi HypothekarRentenbank ügynökei utaznak, s ott a lakosságot oly kölcsönnel kinálják, melynek kamatjai és költségei 25%-on felülemelkednek. Hogy az árvizkárosultak ily kölcsönnel, melytől ennyi usorás kamat fizetendő, nem fogják helyzetöket javitani, hanem gazdászati tekintetben a romlásnak néznek elébe, az világos. Az „E—i“ óva inti azon vidék lakosságát, hogy ne vegyenek kölcsön a bécsi bankoktól, a melyek dél Magyarország szerencsétlenségét saját zsebeik megtöltésére akarják felhasználni, mig a magyar pénzintézetek bizonyosan gyorsan és olcsón fognak rajtok segiteni. Mind a három magyarországi földhitelbank örömest fog adni 500 frttól felfele való kölcsönöket 20 évi törlesztésre, mérsékelt kamat mellett. A kölcsönvevők, hogy a költségeket megkiméljék, csoportosan folyamodhatnak kölcsönökért, s a kölcsönöket a hazai intézetek gyorsan effectualandják.

— **A Száva-szabályozás** előmunkálatainak engedélyezése tárgyában Zágrábból Bogovics min. tanácsos vezetése alatt küldöttség megy Lónyaihoz.

---

* **A bécsi** világkiállításhoz az osztrák Dunagőzhajó társaság nagyban készül. A közlekedést Lincz, Bécs és Pest közt 14 gyorshajó fogja fentartani, s ezek közt egy királyi yacht is lesz. Ezen hajók elegancia és gyorsaság tekintetében semmi kivánni valót nem hagynak hátra. A Dunagőzhajó társaság e kiállitáson saját készitményeivel is szerepelni fog.

— **A központi bizottság** elfogadá a sopron-pozsonyi, lundenburg-vágvölgyi s a győr-soprony-ebenfurti vasutvonalról szóló törvényjavaslatot.

Debreczen sz. kir. város közönségének felirata a képviselőházhoz a legtöbb adótfizetők bizottmányi képesitése ellen.

Mélyen tisztelt képviselőház!

A nemzetek mivelődési fejlődésének s az alkotmányosság utján előhaladásának fokozatosnak kell lenni, hogy az óhajtott siker, ami a polgárok szellemi és anyagi jólétében határozódik, elérethessék.

A nemzet vezérférfiainak általában, különösen a kormány tagjainak első sorban kötelességökké válik tehát, ugy vezetni az állam hajóját, hogy az a sülyedéstől megóvassék.

A nemzet önfentartási érdeke s mivelődési ösztöne folyvást kiváló tekintetet, figyelmet és kiméletet igényel.

A nemzet eredeti sajátságai, jelleme, szokásai ellenére, még ha azok olykor akadályul látszanak is lenni a fejlődés, a mivelődés folyamában, rendkivüli ugrásokat tenni, akár előre, akár hátra, egyiránt veszélyes.

Az emberiség, a polgárság külön osztályait egymáshoz közelebb érintkezésbe hozó elismert nagy elvek hütlen elhagyóinak nyomain áldás forrásai nem fakadhatnak.

Épen hazánkban, ahol a sokfelé ágazott osztályérdekeket az 1848. évi nagy események alkalmával, a szabadság tüzénél, az egyesülés szelleme forrasztá egybe; ahol a kiváltságok romjain a jogegyenlőség menháza oly sok munkáskéz, az összes nemzet által teljes diszben emeltetett fel; ahol annyi szükség van az összetartásra, a nemzet minden tagjának munkájára, bel és kül viharok esetére;

Hazánkban, a nagy elvek elhagyásával, visszafelé menni a nemzeti fejlődés utain; az előtörekvő, a mind munkaedzettebbekké váló honfiak részéről mindinkább biztositott sükert koczkáztatva, a jogegyenlőség felé irányzandó előrehaladás helyett tétlenül, a kiváltságok, az osztálytalak erődeibe visszamenekülni:

Oly hanyatlás, és a nemzet fejlődésének olynemü koczkáztatása lenne, a miért a felelősséget a hátrálás vezénylői teljesen soha el nem viselhetik; oly veszteség lenne a nemzetre nézve, amivel a hátrálás tanácslóinak vállaira fektetett felelősség mértéke soha arányban nem állhat.

Bár e tvhatóság is, mint a nemzettest egyik alkotó része, az alkotmányosság szabályaihoz képest, tiszteli a fenálló törvényeket, s azok végrehajtásának kötelezettsége alól magát ki nem vonhatja; de más részről, mint a nemzettest egyik szerves tagja, mint az alkotmányosság és a jól értett közszabadság biztositékainak egyik bizományosa, hivatva érzi magát szabadon kinyilatkoztatni véleményét, meggyőződését, tolmácsolni aggodalmát és igyekezni, a veszélyt elhárítani a nemzetről, valahányszor annak szükségét belátja.

És e szempontból indulva ki, fájdalommal kell nyilvánitnia azon meggyőződését, hogy az 1870-ik évi 42-ik tvczikknek azon rendelete, miszerint a tvhatóságok bizottmányi tagjai fele részének képesitése a legtöbb adótfizetés jogczimére, s igy a vagyonra van alapitva, — az 1848-ik évi törvények szellemével, jelesen az 1848. 5—16—23—24—25—26—27-ik tvczikkekben lefektetett népképviseleti elvvel merő ellentétben áll; s igy az alkotmányosság és a közmüvelődés fokozatos előhaladására törekvő elveivel szemben, valóságos hátramenésnek, hanyatlásnak nevezhető.

Mert, mig a 1848-ik évi törvények az alkotmányosság és a közélet sánczaiba bevesznek az ország minden polgárát a jogegyenlőség alapján azon hatáskörben, mely őket a választásba közvetlen befolyás által megilleti; s eszerint ugy az országos, mint a tvhatósági közéletre befolyásukat biztositja, nemzeti és jogérzetöket fentartja, fejleszti, egyéni, politikai és erkölcsi jellemöket edzi, átalában önállóságukat óvja, kifejti, hogy a hazai közjólétnek munkás tényezőivé lehessenek:

Az 1870-ik évi XLIII-ik tvczikk emlitett rendelkezései által megfosztatnak mind amaz előnyöktől, melyek a polgári és politikai jellem kifejlődését elősegitik.

E törvény ama rendelete a rendi-osztály kiváltság-rendszer általános behozatalának utait egyengeti, s mintegy ujjmutatásul szolgál arra, hogy alkotmányunknak az 1848-dik évben a közszabadság alapján megkezdett fejlődése elé kiváltságokból fog oly gátat emeltetni, mely hazánknak, ugy a politikai, mint a belügyi reformkérdések megoldásában, eddigelé a szabadság világánál jó irányban tett előhaladását évtizedekre kiterjedőleg feltartóztatja.

A jogegyenlőséggel ellentétben álló s a népképviselet elvét a gyakorlatban ugy, mint az elméleti téren megsemmisitő emez osztályrendszer a véletlenre, a szerencsére bizza a politikai jogokra vonatkozó képviselet, s igy amellett, hogy az igazságtalan, veszélythozóvá is válik; már pedig jogokat, az államiság biztositékait soha sem szabad a véletlen szerencse ingadozó hullámaira bizni. —

A mivelődés szelleme, ha fokozatos működésében feltartóztattatik, félő, hogy lerombolva a torlaszokat, erőszakosan fog utat törni magának.

A mivelődés szelleme, a szabadság lelke nem türi többé a békókat; avult kiváltságlevelek foszlányaival nem lehet többé a jelenhez erősiteni a jövendőt! —

A korszellemet követni szükség, intését meg kell érteni ugy egyeseknek, mint nemzeteknek.

A maradás, annyival inkább a hátrálás a nagy elvek által kimutatott irányból, hanyatlásra, sülyedésre vezet. —

Mivel annálfogva a legtöbb államadót fizetőknek a képviseleti rendszerbe beékelése csak is a közérdek rovására ad előjogokat, a szerencse által kedvezményezetteknek; mivel továbbá ezen kiváltságos jog a társadalom különböző rétegeiben előbbutóbb az osztálygyülölet megalapitására vezet, ami a nemzeti elő haladásra szükségelt munkaerőnek megosztását is idézné elé; mivel végre az ily kiváltságrendszer az 1848-ik évi nemzeti nagy átalakulás, a jogegyenlőség, szabadság és népképviselet rovására, hazánkat a hanyatlás, a szükséges örvényébe sodorná:

Tisztelettel kérjük a képviselőházat, hogy az 1870. 42-ik törvényczikkben lefektetett azon rendelkezést, miszerint a legtöbb adót fizetők jogczime a képviseleti rendszerbe békéltettetik, törvénykönyvünkből kitörölni méltóztassék.

Korteskedjünk mi is.

*** Alig lön kiadva a „magas“ jelszó a választásokra, már megindultak a jobboldali lapok hasábjain — a korteszikkek.

Nagyon érdekes és tanulságos ezeket olvasni. Hogy kerülgetik a dolgot, simitják az ellenök tanuskodó tényeket, csakhogy kihozzanak saját részökre valami kis igazságot.

Igy a Lónyai lapjának tegnapi czikke arról beszél, hogy mint kellene menni a választásoknak?

Panaszkodik, hogy sok oly egyén kivánkozik képviselővé lenni, ki arra épen nincs érdemesitve és képesitve. Igaz, hogy van ebben olyan, ami a valóval megegyezik; például Szilágyi Lajos kormányhivatalnok is érdemetlen és képtelen volták nyilvánitotta akkor, midőn a „legfontosabb“ ügy, a választási törvény védelmében még azt is szégyenelte bevallani, hogy nem képes szerepére, s másnak kellett öt csufosan erre figyelmeztetni. Vagy nézzünk szét a hivatalnok-képviselők közt. Itt sokan igazolják a fentebbit.

Mondja továbbá a nevezett lap, hogy a választások épen a tisztességes, vagyonos osztályoknak kerülnek nagy anyagi áldozatába, pénzébe.

E kormánypárti őszinte vallomás megérdemli, hogy gondolkozzunk felette.

A tisztességes, vagyonos osztály tehát az, mely vesztegetni szokott. Már most kérdés, kinek a javára? Természetes, hogy „kecsegtető remények“ nélkül senki sem fog tévedni egyéni hajlamai után a bünös ösvényre. Hanem, éppen az a baj, hogy onnan indul ki a vesztegetési szabadalom, a hol a hatalom van, s az a „tisztességes“ osztály egy felsőbb intésre kész áldozni — a jövőért.

Ott vannak a nagy uradalmak tulajdonosai, — jól tudjuk a multból, hogy ezek munkát is csak azoknak adtak, kik a hatalom érdekei előtt meghajoltak. A kormány is a hivatalokat „pártértelem“ után osztogatja, kell-e ennél nagyobb vesztegetés? Vagy talán a Besze példája után a kormánypárton is megutálták a vesztegetést?

Mindezek daczára, a Lónyai lapja buzditja hiveit a „további kitartásra.“

Véleményünk szerint egyedül a kormánytól és pártjától függ a vesztegetések meggátlása. Az ellenzéknek nem szavaznak „titkos kiadásokat“ és „véletlen esetekre“ költségeket.

Egy fegyver van, a mi — szerintünk — megengedhető fegyver volna a korteskedésre. Ez a szellem fegyvere.

Osszon ki a nép közt minden párt, ha tetszik, a párt álláspontját magyarázó röpiratokat. Hadd itéljen aztán a nép függetlenül. Igy terjesztjük a világosságot is.

Az ellenzék ezt már cseleksi. Kövesse példánkat a kormánypárt is.

És akkor a nep függetlenül fog nyilatkozni a választásoknál.

És akkor teremtünk valóban tiszteletre méltó többséget, mely a nemzet többségét képviseli. —

Készülődések a jövő választásra.

*** A jelöltek rakással tolulnak felszinre. Valóban örvendetes jelenség, mily sok „honboldogitó“ van Magyarországon!

Ugy látszik, hogy a kormány nemcsak arra törekedik, hogy mostani kerületeit megtarthassa, hanem arra is, hogy a régieket visszaszerezze, s az ellenzékieket megtörje, ott, hol sikerülhet.

Innen van, hogy a hol Lónyai oly csufosan bukott meg, a sátoralja-ujhelyi kerületben Matolai ellenzéki jelölt ellen Sennyei Pál fog fellépni. Tehát a jobboldal Sennyeit Lónyainál nagyobb tekintélyünek hissi arra nézve, hogy a verébvárba költözött tigriseket legyőzze. Ez is — bizalmi szavazat.

Váczott Degré Alajos baloldali ellen Gr. Rádai Gedeont állitja sikra a kormánypárt.

Somssich Pál képviselőházi elnököt pedig felszólitották, hogy a rigyiczai vál. kerület képviselői jelöltségét ismét fogadja el, de azt „hanyatló kora s megrongált egészsége“ miatt nem fogadá el.

Szolnokon Fehér Miklós ellenzéki ellen Lipcsei Tamás mellett korteskednek a mamelukok.

Pestmegye három kerületében, u. m. Dunavecsén, Ráczkevén és Keczelén a kormánypárt senkit sem léptet fel.

Egy szóval, a jobboldal mozog. Rajtunk a sor, hogy ne hagyjuk magunkat.

Az ellenzéknek jövője van.

Külföld.

* **A „Berliner Volkszeitungban“** a következőket olvassuk: „Egy orosz lengyelországi, teljesen hitelt érdemlő német földbirtokostól értesültünk, hogy azon hirek, melyek Oroszországnak folytonos és mindig erősbödő katonai készülődéseiről szólanak, még sem teljesen alaptalanok. Azon irány, a melyben a tömegesen besorozott katonák, lázas gyorsasággal kiképeztetve concentráltatnak, nem enged semmi kétséget a felett, hogy e készülődések czélja nem más, mint Nagy Péter végrendeletének végrehajtása. És valóban igen kedvező most az időpont erre, mert Franciaország ma még gyenge, s Ausztria meg fogja látni, hogy azon zavárt, melyet 1870-ben Oroszország tolt elébe, az orosz háboru alkalmával a hálás Németország fogná elébe tolni. Anglia magmaradna a sok lárma mellett, s Olaszország pedig ismét elkésnék segitségével.

* **Madridból** irják, hogy a cortes 392 tagja közül 181 az ellenzékhez tartozik 211 pedig kormánypárti. A Sagasta-ministerium tehát még is győzött a választásoknál, de ezen győzelem nem oly nagy, mint az előre hiresztelve volt. —

* **A bajor király** nem vesz feleségül porosz herczegnőt. E házasságra vonatkozólag a „Kreuz Z.“ a következő communiquet közli: „Azon hirek, melyek ő felségének a bajor királynak egy porosz herczegnővel bekövetkezendő eljegyzéséről elterjedtek, a mint hitelesen értesülünk teljesen alaptalanok. Ezen hirek onnan eredtek, hogy ő felsége a bajor király fölovász mestere, hosszabb ideig időzött a porosz udvarnál, pedig ezen időzésnek nem volt más czélja, mint ő felségének a német császárnak születésnapján üdvözlése.

* **Vilmos császár** egészségi állapota felől mindig aggasztóbb tudósitások érkeznek. A császáron oly általános gyengeség vett erőt, mely nem akar elmulni.

* **Portugalloi** az ellenzék folytonos növekedését jelentik, s az ellenzék ott, épen mint Spanyolhonban dynastiaellenes jellemet ölt magára.

\+ **Franczia országban** ismét bonapartista összeesküvésnek réme nyugtalanitja a szellemeket, melyek lecsendesitése végett a köztársaság ingadozó elnöke megint jónak látta republikanus érzelmeiről ujabb bizonyságot adni. „Mülködésem kezdete óta — igy szóla egy nála tisztelgő marseillesi főtanácsnokhoz — mit sem tettem, a mi köztársasági elveim iránt kételyt ébresztethetett volna.“ E szavaknál eszébe jut az embernek a „valeat quantum valere potest“, különösen ha oly gyanus fény derül reájuk azon tényből, melyszerint az elnök csupán a monarchikus párttóli félelme miatt nem teszi át állandóan Párisba lakhelyét. Azon estélyek elseje, miket a Párisiak legyezgetése kedveért a fővárosban rendezni fog, április 8-án megtartatott s igen fényes társaságot gyüjtött az elnök körébe. Mondják, hogy zokon vette azt, hogy az angol királynő őt sem akarta fogadni Párison keresztül utaztakor. Gambetta egy Angersben tiszteletére rendezett ebéden nagy beszédet tartott Franczia ország belállapota felől s nagy tetszést aratott. Politikailag örvendetes tény, hogy a legujabban alkalmazásba vett utlevél-nyomozórendszer Angolország irányában meg fog szünni, mi a bizalom lassankinti helyreállásának bizonyitéka. — A bécsi világkiállitáson mégis csak önállóan és hivatalból lesz képviselve Franczia ország, s a bizottmány, mely az államot terhelő költségeket felvállalja, már megalakult.

\+ **Németországban** a birodalmi kormány valóságos „embarras clas richettes“-ben van, azaz nem tudja hova legyen a sok pénztől, mely rendelkezésére áll. 1871-ről felesleg maradt fen, s az 1872-ki államháztartás szinten többletet mutat a jövedelemben, azonkivül a franczia hadikárpótlásból már befolyt 2 milliárd is nagyobbitja a bőség átkát. A kormány tehát arra határozta el magát, hogy az ugynevezett matricularadót, azaz az egyes államok járulékait a birodalmi háztartáshoz, fogja alább szállitani, mi által a felesleg az egyes államok között fog felosztatni. Feltünést okozott, hogy a birodalmi ülésszakok megnyitásakor tartani szokott istenitisztelet ez alkalommal elmaradt. Oka ennek azon feszes helyzetben keresendő, melybe az állam némely egyházzal utóbbi időkben jutott. — A trónbeszéd száraz, ugyszólva üzleti hangja és tartalma a berlini lapok osztatlan tetszésére talált. Előnyünkre válik a különbség, — igy mondják, — mely a német császár nyugodt, szerény, de azért erélyes szavai és Thiers kardcsörgető szónoklata között mutatkozik; mert bármily mérsékelt a német trónbeszéd, Thiers ur mégis megértheti abból, hogy szükség esetében megint lesz bennünk képesség, hogy Franczia ország nyugtalankodó ujjaira koppinthassunk.

\+ **Amerikában** ismét az Alabama kérdés van felszinen, de átalánosan hiszik, hogy békésen fog megoldatni. Az Oroszországból állitólag érkezett nyugtalanitó hirek merő koholmányoknak bizonyulnak, s a láthatár ez idő szerint csakugyan tiszta minden politikai fekete ponttól.

UJDONSÁGOK.

* **Fölhivás** s bizalomteljes kérelem a helybeli áll. szinház nyugdijintézete érdekében! E kegyes intézmény vagyoni állását a jelen szinidény végéig s igy jövő hó elejéig rendbe tenni lelkem mélyéből ohajtván: honfiui tisztelettel fölkérem a t. cz. ivtartókat, kik még az eljárás eredményét eddigelé nem közölték velem, hogy a kisztott s elfogadott iveket a begyült vagy sajátjokból kegyesen adandott segélypénzzel, hozzám e sorok elolvasása után beküldeni kegyeskedjenek! — Debreczen 1872. április 13. Varga Lajos, választmányi elnök, péterfia 1116.

* **Az Emlékkerttársulat** a Csokonai-szobor eleibe igen diszes ülő padokat készittetett. Ezen padok is, bevagdalás, a sröfök kiszedése, s egyéb rontás ellen az egész kerttel együtt, a tisztelt közönség — legközelebb a tanuló ifjuság védelmébe ajánltatnak. A gyermeknemzedékkel érintkezésben levő oktató urak, és nagyobb tanulók alig tüzhetnek ki magok elé nemesebb feladatot, mint hogy a gyermekszivekbe, a romboló hajlam kiirtásával, a jó, és szép iránti szeretetet becsepegtessék.

* **A „Tiszavidek“** mai számában a debreczeni m. k. pénzügyi igazgatóság fogalmazói, természetesen, névtelenül, — felszólalnak, az ismert jobboldali programmhordozásra vonatkozó közleményünkre, s tagadják, hogy egy év alatt Debreczenbe pénzügyi fogalmazó neveztetett volna ki, miből következik, hogy fogalmazóvá nem léptettethetett elő az, ki a programmot aláirás végett hordozta. Addig is, mig közleményünk irójától bővebb felvilágositást vehetnénk, kijelentjük, hogy azon körülmény csak mellékes dolog, hogy ki hordozta aláirás végett a programmot, a mi mindenkinek szabadságában áll; a fődolog az, hogy a távirdai gondnok erkölcsi nyomást gyakorolt a távirdai hivatalnokokra, a jobboldali programm aláirását illetőleg. Ez a fődolog. Tehát akár hogy kerülgeti a dolgot a Tiszavidék, ezt nem fogja megczáfolni. Akkor mindjárt, midőn a kérdéses dolog történt, a távirdai tisztek közül többen, részint személyesen, részint megbizható egyének utjáni izenetek mellett, tudatták velünk a távirdai gondnok eljárását, s kifejezték annak irányában helytelenitő véleményöket. Mi neveket nem tettünk ki; de, ha a vizsgálatra kerülad dolog — amit reménlünk kell Tisza K. interpellátiója folytán — a távirda főnöknek általunk érintett eljárása bele sz bizonyitva.

* **Itt az irás, olvassátok.** Már ki volt szedve fentebbi czikkünk, midőn a fentebbi ujdonságunkra vonatkozólag e következő czikket vettük: „Ugy látszik, a p.-ü. igazgatósági személyzet a deákpárti programm széthordását és aláiratását vagy oly szégyennek tekinti, melyet elvállalni semmiképen nem akar, vagy a Tisza Kálmán interpellátiójára alkalmat adott tény valóságát oly mellékes érdekü körülmények felemlitésével hiszi megczáfolhatni, mint legközelebb a „Tiszavidék“ mai számában megjelent két nyilatkozat, melyek közül az elsőben a hiv. szolgák, másodikban a fogalmazók tiltakoznak, hogy ők nem vittek aláirni semmi programmot. Eddig kimélni akartuk a nevet, mert hiszen nem is érdemel fontosságot az egész cselekmény; de hogy a közönség előtt az ne látszassék, mintha előbbi nyilatkozataink koholmányok volnának, az igazság érdekében ki kell mondanunk, hogy ki a programmot aláiratás végett a távirda-hivatalhoz vitte: Exner Nándor, pénzügyigazgatósági volt fogalmazó, ki, azóta — mint a hivatalos lap jelen évi ápr. 3-án megjelent 75-dik

száma tanusitja — titkárrá léptetett elő. És most azt hiszszük, — vége lesz a sok, oknélküli szabadkozásnak, mert a mi 20–30 egyén előtt történik, azt igen nehéz a világ előtt eltitkolni, s ugyanazért részökről ez felesleges és eredménytelen fáradság volt. — Ugyanazatávirdaitiszt.

* **Kiváltatlan levelek.** Az 1869, 1870, 1871. évben a nagyváradi tek. postaigazgatóságnak beküldött s alólirt postahivatalnái feladott tértilevelek megsemmisitésénél több pénzzel terhelt levél találtatott, u. m.: Stanisuvszka Rosália levél 10 frttal, Premaselly Gaetano levél 1 frttal, Garay István levél 1 frttal, Julcsa néni varrónő levél 3 frttal, Rumburger 2 fttal, Rácz Lajos 1 frttal, Lazas Lajos honvédhuszár levél 1 frttal, Stanisovszky Babetta levél 2 frttal, Telegdi László levél 1 frttal, Libovics Katalin levél 2 frttal. A feladók felszólittatnak, hogy alólirt postahivatalnál jelentsék magokat a levélben talált pénz átvételére. Kelt Debreczen 1872. április 13. Mayer Antal, postahivatali gondnok.

* **Égi tünemény.** A mult éjjel körülbelül 1 — 2 óra közt nagy világosság lövelt szét az égen, s a vakitó fény mintegy két másodperczig tartott, sokan azt hitték, tüz van, a hamar elmuló fényről még részletesebb tudosításunk nincs.

* **Lovassy Sándor** igazgató által tegnap este a kereskedelmi ifjuság önképző egyletében tartatott igen érdekes és sikerült előadás, melyben a villanydelejességet és annak hatását, valamint a galvanismusnak többféle német fejtegeté és kisérletekkel magyarázá. Az előadáson az egylet tagjai és számos vendég voltak jelen.

* **A városi tanács** tegnap elhatározá, hogy a nyugoti soron végig huzódó csatornára hordott trágyát a legsürgősebben el kell hordatni, mivel az mind a csatornára, mind az egészségre káros. A kivitellel a kapitányi hivatal bizatott meg.

* **Tanügyi lapok** czimmel megjelent s beküldetett hozzánk az alföldi tanitó-egylet közlönye; szerkeszti Nagy János Szegeden; megjelen havonkint kétszer, ára öt hóra 1 frt Az első szám ügyesen, tartalmasan van összeállitva; ajánljuk a tanügy nemes keblü barátai figyelmébe.

* **A Hortobágyról** azt halljuk közelebbről, hogy ott mintegy két hét előtt, midőn hideg idők jártak, a jószágokban sok kár esett; egy polgár a napokban csaknem száz állatbőrt hozott haza — corpus delicti gyanánt.

* **A „Debreczen"** t. szerkesztőségének. A mezőturi vásár az israelita-ünnepek közbejötte miatt nem április 17-én, mint e lapokban is közölve volt, hanem **május 5-én** tartatik meg. Honfiui tisztelettel, M.-Tur, 1872. ápr. 12. M.-Tur város főbirája: Mészáros.

* **Bosznay Károly** kereskedése a czegléduteában igen sok bámulót állit meg, főleg a vidékiek nézik meg nagy ámulattal a roppant üvegtáblákat, melyek mesés drágaságuk mellett sem mentesek attól, hogy mint a közönséges ablaküveg, el ne törjenek. A kirakat egyik nagy üveglemeze csakugyan el is tört, s egy ilyen törés annak, a ki elköveti, 150 ftjába kerül. Most már a kereskedés belseje is teljesen rendezve van, s ennél gazdagabban felszerelt vászonraktár aligha van városunkban. — A kereskedés belvilága oly nagy, hogy abban 30 pár igen kényelmesen táncolhatna. Mindig nagy örömünkre szolgál, ha oly kereskedői, vagy iparvállalatok létesülését registrálhatjuk, melyek diszére, emelésére szolgálnak bizonyos körök szerint tespedő városunknak.

* **Ma lett volna** a juhvásár második napja, azonban az összegyülekezés oly jelentéktelen volt, hogy azt vásárnak is alig lehet nevezni. Egyébiránt az áprilisi juhvásár soha sem szokott valami népes lenni.

* **Csapóutczai külváros** egy használhatlan kut, melybe már eddig is több gyermek esett bele, a rendőrség által be fog temettetni.

* **Annyi lopás** nem fordult talán elő még soha, mint mostanában; ma is három nő záratott be tolvajlásért.

* **Holnap elővásar.** A csaknem két hétig tartó áprilisi elővásár kezdete holnap lesz. Ha az idő továbbra is kedvez, akkor népes vásárt remélhetünk.

Országgyülési tudósitás.

A képv.-ház ülése április 12.

Elnök: Somssich Pál.

(Jelen: Pauler, Szlávy, Tisza, Tóth, Lónyay, Kerkapoly.)

Elnök beterjeszti Debreczen város kérvényét, melyben az 1870. XLII. t. cz. azon szakaszainak módositását kérik, melyben a törvényhatóság bizottsági tagjainak felét a legtöbb adófizetők képezik. (Élénk helyeslés.) A kérvényt ma közöljük.

Irányi javaslatot nyujt be, hogy a miniszterelnök és a horvát miniszter a hozzájok intézett interpellatiókra válaszolni kötelezteessenek. Miletics egy hat. javaslatot nyujt be az iránt, hogy a horvát országyülés felosztatása ügyében beadott interpellatiójára 24 óra alatt válasz adassék, s két interpellatiót nyujt be a váczi országos fogház hiányai ügyében. Jókai interpellálja a belügyért, miután az ujpesti dunaág a benne poshadó viz miatt sok betegséget okoz, szándékozik-e ezen baj orvoslása iránt intézkedni.

Interpellálnak még Babes, Házmán.

Elnök előterjeszti, hogy a király, ápr. 16. d. u. 1 órakor személyesen zárja be az országgyülést a budai vár nagy termében, s felkéri a házat, hogy ott minél többen jelenjenek meg.

Madarász J. vonatkozással az 1848. 4. t. cz.-re, — kijelenti, hogy a 48-as párt az országgyülés berekesztésére s a trónbeszéd meghallgatására csak a házban fog megjelenni.

Csernátoni zárbeszédében ajánlja inditványa elfogadását, több szélsőbaloldali képviselőre tevén észrevételeket — az általános szavazatjog tárgyában.

Tóth másfél óráig beszélt a javaslat mellett s a közp. biz. szövege szerint az első fej. bevezetése 181 szóval 137 ellen elfogadtatott, s ezzel az ülés zárttá alakult.

Délutáni posta.

— Keményy Károly volt államügyi helyettes a szegedi törvényszék mellé alügyészszé ő felsége a király által e hó 4-én kineveztetett.

— Bécs, április 12. Hirlik, hogy Thiersnek egy megnyugtató jegyzéke érkezett ide, a francia hadikészületekre vonatkozólag.

— Madrid, április 12. Barcelona tartományban egy vasuti vonat egy karlista banda által föltartóztatott és a távirda megrongáltatott, az utasok azonban nem bántalmaztattak.

— Boroszló, április 12. Biztos hir szerint Posen nagyherczegségben a jezsuiták megkezdett kiutasitása után a kolostorpapok és közelébb mindazon világi papok kiutasitása fog következni, kik nem tartoznak a porosz alattvalói kötelékhez.

— **Belgrád, april 3. A vár átadása évforduló ünnepélyére nagyszerü előkészületek vannak folyamatban.**

Nyilttér.

Löfkovics József árverési intézetében hétfőn és kedden t. hó 15, és 16-kán d. e. 9 órakor arany és ezüstnemüek, többféle uj és viselt férfi és női ruhanemüek, zsebórák, butorok, olaj festmény, varrógépek, fegyverek, uj férfi csizmák és czipők, vászonzsebkendők, bőrönd stb. fognak elárvereztetni.

104 1—1.

DERSSIN lovarkörében holnap tartatik a második nagy előadás.

Árverési hirdetmény.

A nagy csere alatti s a Csukás csapszék, és a vámos pircsi ut közt eső 325 hold ürgenyilasiszántó föld a tekintetes tanácsnak folyó évi 2176. sz. végzése nyomán két évi használatra haszonbérbe kiadandó lévén ezen: — a folyó ápr. hó 18-ik s következő napjain a helyszinén tartandó, és a Csukás felőli oldalon kezdetét veendő nyilvános árverésen való meg jelenésre a haszonbérleni kivánók azon hivatali értesitéssel hivatnak meg, hogy a két évre megigért haszonbérleti összeget a dob leütésével a főszámvevő kezéhez azonnal készpénzben lefizetni köteleztetnek.

Kelt Debreczen, ápr. 12-én 1872.

Laky Lajos
196 1—5 tanácsnok.

Felelősszerk. és kiadótulajdonos: **OLÁH KÁROLY.**

A „Debreczen"
ereded

MAGÁNTÁVIRATAI.

— Pest, april 13. Az országgyülés berekesztése alkalmára — mi a budai várban fog végbemenni — Bécsből magas vendégek s méltóságok váratnak.

— London, április 13. Gladstone miniszter az alsóházban kijelenti, hogy Anglia magatartása az Alabamaügyben az amerikai válaszjegyzéktől függ; nem lenne a barátságos helyzettel összeegyeztethető, s nem lenne helyeselhető Amerika irányában, az angol jegyzék megérkezte előtt nyilvánosságra hozni politikánkat.

= Klagenfurt, április 13. Az itteni fenyitő intézetben fegyenclázadás ütött ki, de az a katonaság erélyes föllépése mellett, a nélkül, hogy vér folyt volna, elnyomatott.

HIRDETÉSEK.

Kubinyi Kàlmán,

előbb

Márton László

Debreczen, piaczutcza a kistemplom melletti árudáját

Norinbergi, disz. uridivatáruk, lovagló, utazó és dohányzó kellékek mindazok köréhez tartozókkal a jelen sz. Györgyi vásárra bőven ellátta; különösen a női napernyők készletét a szokottnál sokkal nagyobb mérvüre terjesztette ki; nem különben az

állandó bizományi kalapok raktárát

Quenzer testvérektől
Pesten Nádorutcza 1-ső szám.

Mindennemü legujabb honi franczia, angol és német, nemez és selyem kalapok, férfiak ifjak és gyermekek számára.

Micsey és Ráth uraktól
Pest és Bécs.

Legujabb bel- és külföldi fonatu szalma, panama, florenczi és szőr kalapok nők, férfiak, ifjak és gyermekek részére.

Nagy és kicsinyben eladás gyári árak mellett.

Hirdetmény.

Van szerencsém a n. érdemü közönség tudomására juttatni, miszerint

a konyári sóstói fürdőt

f. évi május 1-jén megnyitandom, s hogy azon fürdőt egészen ujonan berendeztem, zuhanyozót készitettem, szóval mindent elkövettem, mivel tisztelt vendégeim kényelmére lehetni véltem.

175 2—3 **Özv. Tornay Ferenczné.**

Eladó szőllővesszők.

Néhai Karap Sándor sétakerti szőlőjéből különféle legnemesebb vegyes muskotály és egyéb asztali, nem különben passatutti szőlővesszők kaphatók vagy rendelhetők. Jóságáról jótáll

Ormós Gábor
177 3—3 füszerkereskedő.

Ákáczfamagot és

burgundi répa-magot

ajánl jutányos áron

Geréby Fülöp.

181. 3—6.

Dinnyeföld

az egyleti kertben 200 négyszög öles táblákban 2 frt 50 krjával váltható kint a kertésznél.

191. 3—

Van szerencsém a n. é. közönség értésére juttatni, hogy nálam mindenféle fénymázok (Lacke) u. m. copal, damar és terpentin fénymázak kocsik és butorokhoz, legjobb minőségben jutányos árért kaphatók

Sötér Miklós
185. 2—3. *füszerkereskedőnél.*

A nagyerdő alatt két hold majorsági föld eladó

Értekezhetni Ábrahám László ügyvéddel Piacz-utcza 2143. sz. a. 195 1—3

Bérleti hirdetmény.

Sz. kir. Debreczen városhoz tartozó hortobágyi vendégfogadó. a hozzá tartozó 380 hold szántó- és 200 hold legelő földdel együtt, a városi T. tanácsnak 2647/862 számu végzése folytán folyó évi május hó 1-ső napjától 1874-ik év november hó 1-ső napjáig és igy két év és hat hónapra a városi számvevő hivatalnál megtekinthető előleges feltételek szerint folyó évi április hó 28-ik napján d. e. 9 órakor a városház nagy tanácstermében tartandó nyilvános árverés utján haszonbérbe fog adatni, mely árverésre az árverelni kivánók kellő bánatpénzzel ellátva ezennel meghivatnak.

Debreczen, 1872. ágril 11-én.

Poroszlay László
189 2—3 tanácsnok.

Árverési hirdetmény.

Alólirt tvszéki végrehajtó által közhirré tétetik, miszerint Marschall fiai és társának Katz Lipót elleni 180 ft sterling s járulékai ügyében, utóbb nevezettől lefoglalt 1472 frt. 10 krra becsült különféle értékes ingóságoknak elárverelése 1872 évi márcz. 18-án 2816 szám alatt hozott végzéssel elrendeltetvén, alperes lakásán (Miklós utcza szegletén Jéger féle házban) leendő árverés megtartására, f. é. ápr. hó 24-ik napjának d. e. 9 órája tüzetik ki, mikor a letoglalt ingó tárgyak a legtöbbet igérőnek azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adatni.

Kelt Debr. 1872 április 9. 186 2—3

Sajó György.
debreczeni kir. tszéki b. végrehajtó.

Arverési hirdetmény.

Alólirott törvényszéki végrehajtó által ezennel közhirré tétetik, miszerint Schenk Edének, Nagel Jakab elleni 510 frt s járulékai ügyében, utóbb nevezettől lefoglalt 339 ft 40 krra becsült különféle ingóságoknak elárverezése az 1872. évi mártius hó 18-kán 3025. sz. alat hozott végzéssel elrendeltetvén, alperes lakásán (Nyugoti soron) leendő árverés megtartására folyó évi április hó 25-dik napjának d. e. 9 órája tüzetik ki, mikor a lefoglalt ingó tárgyak a legtöbbet igérőnek azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adatni.

Kelt Debreczenben, 1872. april. 9.

187 2—3 **Sajó György,**
debreczeni kir. törvényszéki végrehajtó.

Szathmáry testvérek.

divat s nőiruhakészitési terme Széchenyi utczán

Debreczenben.

A jelen tavaszi idényre a legujabb női ruhakelmék, napernyők, divatos felöltők s kalapokkal gazdagon el van látva. Ugyanott Haraek Ferencz orsz. sz. bécsi és flúrenczi szalma kalap gyáros mindenféle női, gyermek és férfi szalmakalapokból nagy gyári raktárt tart.

Szalmakalapok nagyban és darabonkint eddig nem létezett olcsó gyári árakban, valamint napernyők gyári árjegyzék szerint kaphatók.

748— ?

Gazdag férfi-ruha-raktár

Debreczenben, főpiacz Sinay-féleház Tornay mellett.

Van szerencsénk a nagyérd. közönségnek jelenteni, hogy Debreczenben már évek óta virágzásnak s jó hirnek örvendő

Férfi és gyermek-ruha-raktárunkat

a tavaszi idényre oly gazdagon láttuk el, hogy az ugy az árak jutányosságamint a divatos szabás és kitünő minőség tekintetében, bátran felveszi a versenyt bármely e nemü üzlettel.

Azon helyzetben vagyunk, hogy a legkényesebb izlést teljesen kielégithetjük. Számos látogatást kérünk

Deuts Adolf és **Testvére.**
58 12—40 Pesten és Debreczenben.

Alulirottnál kaphatók kenczébe (finaczba)tört mindennemü

festékek

a legjobb minőségben tartósság és gyors száradásérti kezesség mellett jutányos áron. Elvállal egyszersmind mindennemü szobafestési és egyéb kenczefestési munkákat gyors foganatositás mellett.

Mózes Lajos
188 2—3 *Debreczenben*
sajátháza Miklós-utcza 2079. sz.

Eladó birtok.

Gencsen N.-Károlytól 3/4 órányira egy 106 ezerszáz ölével számitott holdból álló tagbirtok a falu alatt mely áll 6 hold luczernásból, 20 hold rétből és 80 hold szántó földből a rajta levő gazdasági épületekkel, ugyan e birtokhoz egy 3 holdból álló belsőség 5 szobából s kamarából álló lakó házzal egy 9 öl hosszuságu cselédházzal egy 12 öl hosszuságu istállóval, górével a gyümölcsössel szabadkézből eladó. Értekezhetni velem N.-Károlyban majtényutczai lakásomon

Hegedüs Ede
184 3—3 ügyvéd.

Debreczen, 1872. Nyomatott részv. társ. könyvnyomdájában.